

sko hišo. Kot celoletna naročnica sem prejela od uprave »Slov. Gospodarja« 1000 Din zavarovalnice. Najlepša zahvala za tako nujno potrebno podporo upravi lista in priporočam najtopljeje vsakemu, ki še ni celoleten naročnik »Gospodarja«, da si ga naroči, ker nesreča nikdar ne praznuje. Sv. Andraž, 13. septembra 1931. Antonija Jelen.

Specialist za ženske bolezni in porod v Mariboru dr. Ipavc Benjamin v sanatoriju ob Tomšičevem drevoradu na koncu Prešernove ulice zopet ordinira.

Kirurg dr. Černič spet redno ordinira v sanatoriju Maribor, Gosposka ulica 40. 1376

Med. Univ. Dr. Fran Toplak redno ordinira: Maribor, Glavni trg št. 18 od 19. do 22. in od 2. do 4. ure. 1358

Sanatorij v Mariboru, Gosposka ulica 40, telefon št. 2359. Lastnik in vodja: primarij dr. Černič, Specialist za kirurgijo. Sanatorij je najmodernejše urejen za operacije in opremljen z zdravilnimi aparati: višinskim solencem za obsevanje ran, kostnih in sklepnih vnetij; tonizatorjem za elektriziranje po ekodbah in ohlapelosti čreves; diatermijo za električno pregrevanje in električno izžiganje; žarnice »halca« za revmatično in druga boleča vnetja; »enteroclanerjem« za notranje črevesne kopeli pri zapeki, napihovanju in za splošni telesni podvig. Dnevna oskrba v I. razredu 120 Din, II. razred 80 Din, III. razred 60 Din. 83

Zopet došlo novo blago po nepričakovano nizkih cenah. Oglejte si pred nakupom v Trpinovem Bazarju, Maribor, Vetrinjska 15. 376

*

Kolumbov arhiv.

Odkritelj Amerike Krištof Kolumb je umrl preganjan in obubožan l. 1506. Njegova zapuščina — razna pisma ter dokumenti (sploh arhiv), ki so glede odkritja Amerike in za Španijo izredne vrednosti, so prešli po Kolumbovi smrti na njegove potomce. Kolumbovi potomci so se imenovali vojvode iz Verague in so čuvali Kolumbov arhiv v posesti do leta 1926. Omenjeni vojvode so sloveli od leta 1790 naprej po celi Španiji kot rejci najboljših bikov za bikoborbo. Ko se jim je pa začelo v povečanem času slabše goditi, so ponudili Španski vladi Kolumbov arhiv. Španija bi bila rada posestnica zgodovinskih dragocenosti na drugi strani pa so jo plašili visoki kupni pogoji. Vlada si je pomagala na ta način, da je izdala posebno Kolumbovo spominsko kolajno in povrh je še priredila v Sevilli špansko-amerikansko razstavo. Za dobiček od kolajne in razstave je bil junija 1926 za četrto milijona španskih pezov kupljen Kolumbov arhiv, ki obsega 97 lastnoročnih pisem. Kolumbova zapuščina je dobila ime »Arhiv obeh Indij« in je shranjena v mestu Sevilla.

Najstarejše pismo je izpod peresa portugalskega kralja z datumom od 20. marca 1488. Pismo vsebuje kraljevo priporočilo, ki bi naj omogočilo Kolumbu na Španskem zbirko sredstev za nastop velikega prekomorskega potovanja, katerega je bil zamislil veliki iznajditelj.

Drugi najstarejši dokument je od aprila 1492. Podpisan je od španskega kraljevega para Ferdinanda ter Izabe-

le. Vsebuje priporočila za Kolumbovo prvo potovanje in podatke glede opreme in oborožitve ladij. Drugo kraljevo pismo istega datuma določa, da ne smejo obdavičiti pristaniške oblasti lajijskega blaga.

Naslednji dokumenti so iz dobe, ko je bila Amerika že odkrita. Kraljeva pisma dajejo navodila za drugo Kolumbovo ekspedicijo v Indijo (Ameriko).

Pisma kraljevega para svedočijo, da ni bil Kolumb po odkritju novega sveta le: admiral, podkralj in guverner obeh Indij, ampak tudi generalni kapitan celotnega španskega brodogoja s pravico: imenovati oficirje in pečatiti pisma v imenu kralja.

Ohranjeno je pismo kralja na Kolumbo, kako se naj vladaajo novoodkrite pokrajine.

Ko je dospela druga ekspedicija v Ameriko in je poslal Kolumb tozadevna poročila v domovino na dvor, kažejo že kraljevi odgovori, da je bil Kolumb doma počrtnjen, osovražen in bodo nemilosti sledila preganjanja. Vendar je bil Kolumb od aprila do junija 1497 na kraljevem dvoru visoko čislán in se je veselil vladarjeve naklonjenosti.

V arhivu se nahaja kraljevo pismo, s katerim je bil leta 1500 Bobadilla pobleščen, da odstavi Kolumbo in ga pripelje v verigah nazaj iz Amerike na Španjo.

Po zapadu popolni nemilosti je zabeležil Kolumb v posebnem pismu, kako vestno je vršil svojo službo v korist Španije in koliko uslug je storil ravno kralju.

Pisma kralja in kraljice iz leta 1501 skušajo opravičiti Kolumbu storjene krivice in ga zopet potolažiti.

Kraljica Izabela je naslovila na papeža Aleksandra VI. ohranjeno pismo, v katerem mu sporoča o odkritju novega sveta in o Kolumbovih zaslugah.

Kolumb sam je pisal papežu Aleksandru VI. in ga prosil, naj mu da 6 menihov, ki ga bodo spremljali v novi svet.

Zadnji dokument v znamenitem arhivu je Kolumbov testament, katerega je spisal 15. maja 1906 v španskem mestu Valladolid 6 dni pred smrtjo.

*

Vinske sode različne velikosti prodaja Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica 25.

Avstrijski vinarški in sadjarski strokovjaki v Mariboru. Dne 16. sept. je dospelo v avtobusom iz Avstrije 28 vinarških in sadjarskih strokovnjakov, ki so priredili po Jugoslaviji poučno potovanje. Med udeleženci so nekatere znane osebnosti iz gospodarskega življenja, kot dvorni svetnik Löschnigg iz Dunaja, sekijski svetnik dr. Wobisch iz Dunaja, profesor Steffel iz Klosterneuburga, ekonomijski svetnik Preiseker, predsednik Gleichwert iz Badena in drugi. Dopoldne po prihodu

so si ogledali naprave Vinarske in sadjarske šole in Spodnještajersko sadjarsko zadrugo, popoldne pa so napravili izlet v Limbuš in Pekre, kjer so obiskali viničarsko šolo in nekatere privatne vzorne vinograde.

Vinogradniki! Za sedaj vam priporočamo sledeče: 1. Prodajmo namizno grozdje za zobanje v kar največjem obsegu. To je mogoče posebno v bližini mest in trgov. S trgatvijo čakajmo do skrajne možnosti, da grozdje popolnoma dozori in da bo kvaliteta vinskega pridelka čim boljša. 3. Ako je vsled slabega vremena močno nastopila gniloba, podbirajmo gnilo in odpadlo grozdje. 4. Vinski mošt po preteku 24 ur razsluzimo, to je pretočimo, da čistejše pokipi in ostane zdrav. 5. Trgajmo in prešajmo po možnosti vsako vrsto zase, kajti za sortirana vina dosežemo vedno boljše cene. 6. Vsem vinogradnikom brez izjeme, ki so primorani vinski mošt od preše prodajati, svetujemo, da ga in to najslabše kvalitete ne dajo cenejše od 2 Din iz mešanih vrst, za sortirano blago in boljše kvaliteto pa naj zahtevajo primerno večjo ceno. Na nižjih cenah nima nikdo interesa, najmanj pa vinogradniki sami. Vinarsko društvo za Dravsko banovino v Mariboru.

Sadjarji! V dneh 25., 26. in 27. oktobra tega leta se vrši v prostorih ljubljanskega velesejma velik sadni sejem. Kdor namerava sodelovati, mora do 1. oktobra tega leta prijaviti svojo udeležbo na naslov »Sadjarsko in vrtnarsko društvo« v Ljubljani, Resljeva cesta 24/II. V tej prijavi je točno navesti, katere sorte se bodo poslale, koliko od vsake sorte, v kakšni posodi in koliko sadja od vsake sorte (razen tistega, kar namerava poslati) ima dotičnik sploh na prodaj, oziroma doma v zalogi. Skrbelo se bo namreč po možnosti za odjemalce ne samo za tisto sadje, ki bo postavljeno na sejem, ampak tudi za zaloge, ki jih imajo doma. V poštev pride samo trpežno pozno jesensko in zimsko, skrbno izbrano namizno sadje, zlasti jabolka in hruške, in sicer samo tistih vrst, ki se nahajajo v sadnem izboru za Dravsko banovino. Vsa nadaljnja pojasnila daje Sadjarsko in vrtnarsko društvo v Ljubljani.

Kupčija s hmeljem. Zaradi židovskih praznikov je kupčija malo oslabela in cene so popustile. V javni Oznamovalnici je bilo dosedaj signiranih 1400 težkih bal po 150 kg.

PREDLOGI VINOGRADNIKOV.

V Beogradu se je vršilo 20. septembra tega leta veliko zborovanje vinogradnikov iz cele države. Ob koncu zborovanja je bila sklenjena naslednja resolucija:

1. Trošarina na vino naj se ne ukine, marveč uvede tudi za ono vino, ki se producira na področju takozvanih zaprtih mest v Dalmaciji.
2. Vsem finančnim organom naj se izda pojasnilo, da je neprevret vinski mošt oproščen trošarine.
3. Občinskim in drugim samoupravam naj se zabrani obremenjevanje vina z novimi občinskimi in drugimi samoupravnimi dokladi, trošarinami in drugimi dajatvami.
4. Za izdelavo vinskega destilata naj se dovolijo primerne ugodnosti.

5. Brezalkoholne pijače iz umetnih esenc naj se obremene s primerno visokimi državnimi, banovinskimi in občinskimi trošarinami najmanj v oni meri, kakor veljajo za vino.

6. Zaradi omiljenja krize v vinogradništvu je nujno potrebno, da se ukinejo vse carine za uvoz vinogradniških potrebščin, v kolikor pridejo v poštev za obdelavo vinogradov, izdelavo in nego vina.

7. Trgovinska politika naj upošteva važnost izvoza vina. Zato naj se v celoti odpravi dosedanji sistem trgovinskih pogojev na obnovi klavzule o največjih ugodnostih in izvede sistem preferenčnih carin s primernim kontingentiranjem izvoza našega vina.

8. Za uvoz prazne vinske posode (sodov) iz inozemstva naj se dovoli kreditiranje carine.

9. Glede na nerentabilnost vinogradništva naj se nanovo odmeri katastralni čisti donos, ki služi za odmero davkov.

10. Protialkoholna propaganda v državi naj se zavrne v primerne meje, da ne bo nasprotovala interesom vinogradništva, ki vsekakor predstavlja eno najvažnejših panog našega narodnega gospodarstva. Protialkoholni pokret naj propagira treznost in zmernost pri uživanju vina, nikakor pa naj ne bo proti vsakemu uživanju vina.

11. Pristojbine za merjenje posode naj se znižajo.

12. Za prevoz praznih sodov naj se dovoli na vseh državnih železnicah 50 odstotni popust.

13. Osnova za plačevanje skupnega davka na poslovni promet naj se določi na podlagi 2 Din za liter.

15. Za potrebe vojske in mornarice naj se dobavlja samo domač vinski kis.

*

J. V.

Pokončavanje sadnih škodljivcev v jeseni.

Zahteva po lepem in dobro razvitem sadju je postala danes merodajen faktor v razvoju sadne trgovine. Ne količina, ampak kakovost sadja, je danes odločujoča, ako želimo naše sadje spraviti v denar po ugodnejših cenah doma in na inozemskih tržiščih. Izredna konjunktura, ki smo jo imeli lansko leto z ožirrom na to, da je bilo povpraševanje večje od ponudbe, nas ne bi smela

zavesti k mnenju, da bode vedno tako, tudi ni toliko merodajna samo splošna gospodarska kriza, ki objema ves svet, da je letos izredno težko plasirati sadje po količkaj ugodnejših cenah, kot pa vedno večja zahteva po dobro sortiranim in kakovostnem sadju.

Sadje danes ni več luksuz, sadje je postalo danes ljudska hrana, katerega zavzivanje se s strani zdravniških krogov vsled visoke vsebine življenju važnih vitaminov izredno priporoča. Dobro sortirano in zdravo sadje pa zahteva s strani sadjarja, da posveča sadnemu drevju čim več pazljivosti in nege.

Skrbno negovano sadno drevje ter neizprosni boj proti vedno hujše nastopajočim škodljivcem našega sadnega drevja, so temelji, ako nam leži na srcu razvoj sadne trgovine ter s tem zvezano povečanje našega narodnega premoženja.

Kako pa dobimo zdravo, lepo in dobro sadje? Samó takrat, ako bodemo negovali drevje ter ga očuvali od nevarnih zajedavcev, ki ga v rasti zadržujejo ter mu jemljejo redilne snovi, napadajo one življenjske organe, ki so za razvoj sadnega drevja neobhodno potrebni.

Drevo sliči v marsičem človeku. Zamenarjenost, nečistoča so legla raznim boleznim, opešanje moči in hiranje posledica takega starja. Tudi drevo, ki ga pustimo brez nege, bode hiraló, zajedalci pa bodo opravili svoje delo. Ako napadajo listje, ki tvori pljuča drevja, razni škodljivci in zajedalci, potem bode prav kmalu usoda sadnega drevja zpečatena, o rodnosti pa seveda sploh ne more biti govora.

Boj proti škodljivcem in zajedalcem ter raznim boleznim nam boče obvaroval naše sadno drevje ter povrnil stotero vloženi trud in delo.

Od škodljivcev sadnega drevja hočemo omeniti predvsem najnevarnejšega, to je zimskega pedica (zmrzlikarja), ki se bode pojavljal na jesen, in sicer v času, ko nastopajo prvi mrazovi. Oktobra meseca, tudi novembra in decem-

bra, slednje posebno, ako pozno nastopajo mrazovi, se pojavlja nežen metulček samec ter brezkrilna samica z močno razvitimi tremi pari nog. Ta prileze iz zemlje in hiti po debelu v vrhe, da tamkaj poleže jajčeca. Glavno paznjo je treba torej posvetiti samici zimskega pedica. Najuspešnejše sredstvo je in ostane proti samici zimskega pedica lepljiva pasta. V novejšem času se dobijo že izgotovljeni lepljivi drevesni pasovi Rekord, katere opašemo od oktobra meseca naprej v višini od 1 in pol metra tako, da zabranijo prehod samici zimskega pedica na drevo. Na pasu sigurno polovimo samice tega nevarnega škodljivca in preprečimo razmnoževanje zaroda za prihodnje leto.

(Nadaljevanje sledi.)

*

Kako vkuhavamo sadje?

Vsaka gospodinja, ki hoče vkuhavati, mora predvsem vedeti, zakaj se vkuhava. Boste rekly, ne zato, da imamo kompot itd. Odgovoriti vam moramo, da se sadje vkuhava predvsem zato, ker se mora vkuhavati, ako ga sploh hočemo do gotove dobe ohraniti vžitnega. Razpad sadja povzroči glivice. Kdor zna torej odstraniti glivice, ta bo sadje ohranil. Kolikor bolj popolno se mu to posreči, temboljše bo sadje ohranil.

Najbolje sredstvo uničiti škodljive glivice je, da se sadje vkuha. Vročina glivice uniči in ako se pri tem posoda še dobro zapre, ne morejo nove glivice iz zraka do sadja. Zato se poslužujemo pri vkuhavanju sadja razgrzevanja in neprodirnega zapiranja posode.

Sadje razgrzevamo na ta način, da ga vložimo v steklenice ali vrče, zalijemo s sladkorno razstopino in segreje-

Fr. Ks. Meško:

Njiva.

Bal se je družbe takih pivcev, a popival je vendarle. Iskal je družbe takih, o katerih je vedel, da mu ničesar ne očitajo. Tem je celo plačeval.

In domov si je prinašal žganja in pil doma, kadar mu je bilo hudo pri srcu. A rajši je pil v krčmi.

Nekega večera sredi zime se je vračal pijan. Kako je prišel na hrib, sam ni vedel. Šele ob njivi se je zavedel.

Pa ga je nenadoma, ko je zagledal njivo, pograbil tak srd nanjo, da mu je v glavi od sovraštva zašumelo in ga zbolelo. Začutil je, kako mu je od samega sovraštva in srda postalo po vsem telesu vroče.

Zdivjal je naravnost na njivo, kar po trdem celcu. Z vso močjo je stopal, cepetal, lomil z okovanimi čevlji zmrzlo skorjo na vrhu, da bi dosegel z nogami zemljo, obsovaženo njivo, ter bi jo pohodil, ranil, zadal ji čim najhujše bolečine.

A ko je tako teptal po snegu, mu je nenadoma noge izpodneslo. — Padel je na kolena. Škornji so mu obtičali globoko v snegu — zazdelo se mu je, da ga nevidne roke drže zanje, krepko in trdno,

6

kakor bi jih nikoli več izpustiti ne marale. A se ni prestrašil, niti mnogo se brigal ne za to. Nagnil se je dol k snegu in pričel trdo odejo z rokami lomiti, da mu je rezala skozi kožo in se mu je pocedila kri. A tudi to ga ni oplašilo. Kakor blazen je grabil sneg, ga metal stran, grebel globlje in globlje. Samo da pride do njive, da jo pograbi in zadavi kakor živo bitje, na vsem svetu najhujše sovraženol! Hropel je, pot mu je curkoma lil po licih. Spodnja obleka mu je že kar na telesu lepela, vsa prepotena. Hlače na kolenih so mu bile mokre od snega, ki se mu je pod kolena taja. A se za vse to ni zmenil.

Ko je po dolgem napornem delu prikopal do zemlje, je začutil, kako je njiva vsa mirna, trda in hladna, še vedno molčeča v svojem zaničljivem ponosu. Povsem pobesnel je, ko jo je začutil tako brezbrizno in pokojno. Kakor bi najhitreje mlatil, jo je začel s pestmi tepsti. Niti zavedel se ni v pijanosti in besnosti, da udarja le po ledu in snegu, ki mu je pod rokami sproti polzel nazaj na njivo, kakor bi jo hotel braniti in bi voljno sprejemal on nji namenjene udarce.

Ves je ležal v razrahljanem, razgrebenem snegu. Globlje in globlje se je pogrezal vanj. A je še udarjal, tepel, tepel ...

Od pijače, telesnega napora in duševnega razburjenja se ga je pollašala omamna slabost. Niti

Letovištar (na Bledu): »V tem vašem čolnu, ki pušča vodo, se nič kaj varnega ne počutim.« Čolnar: »Le brez vse skrbi. Če se kaj hudega pripeti ... na mojo odgovornost!«

Zagovoril se je. Prijatelj A je dražil in begal svojega prijatelja B, kolikor je mogel. B: »Beži no, beži, kaj se boš delal iz mene norca?« A: »Ojej, koliko norcev pa se da napraviti iz tebe?« Prijatelj B (v naglici nepremišljeno): Več že, kakor iz tebe!«

Botra je treba čistiti. Grde je lilo z neba onega dne, ko so imeli pri mesarju Naceku rojstvo. Ker ni imel Nacek dežnika, pa tudi ne časa, ker je bil mesar